

Tallbit *Pinicola enucleator*. Även icke invasionsår iaktas regelbundet några tallbitar i Srm. Vintern 1967/68 rapporterades 1 ex sträckande mot S vid Fiskeboda 12.11 (BL). 10 ex sågs i Fogdö 17.12 (Eva Eriksson), 7 ex vid Ökna 7.1 (BL) och 2 ex E Jönåker 3.3 (Lennart Bohmgren).

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*. Invasionen hösten 1966 avslutades med en flock på ca 20 ex som 15.1.67 sträckte mot SW vid Getnasudden, Oxelösund (BL). Hösten 1967 gjordes några ströobsar: 1 ex ringmärktes på Enskär 7.8 (HP) och 6 ex sträckte mot S 11.10 vid Näsnaren, Katrineholm (BL). Sommaren 1968 iaktogs 1 ex 2.6 i närheten av Lagmansö, Vadsbro (KEFz, FA).

Bo Bergfink *Fringilla coelebs et montifringilla*. Stora flockar kvarstannade över vintern 1967/68 och sågs såväl ute på landsbygden som vid foderplatser i städerna. En blandad flock på ca 1.000 ex (80% bergfink) rapporteras från Vingåkersslätten i jan (BL) och ca 500 ex (90% bergfink) i jan vid Skeppsta (LJ).

Kring nyår 1967/68 observerades även flera andra arter som mera sällan ses i Srm vintertid såsom ormråk, ringduva, sånglärka, berglärka, råka, rödhake, järnsparv och stare.

Gulspurv *Emberiza citrinella*. Enbart positiva rapporter. Samtliga rapportörer är eniga om att arten ökat markant som häckfågel. Vinterflockar på över 100 individ blir för vart år allt vanligare.

Ortolansparv *Emberiza hortulana*. Sannolikt lokalt ökande jämsides med gulsparven. Inte mindre än 24 sjungande hanar rapporterades hörda under maj-juni 1968 därav 19 inom Eskilstunaområdet där också flera par häckat (LC, KA, TH). Arten har aldrig varit vanlig i Srm. Under 60-talet har den betraktats som en raritet. Några rapportörer omtalar att de före 1968 ej hört ortolan på många år. Under 1967 rapporterades endast 1 sjungande hane, i Ö. Vingåker (SES).

KA=Kurt Adolfsson, BA=Björn Ahlbom, BoA=Bo Altstedt, FA=Folke Andersson/Rk, LA=Lennart Andersson, SB=Stefan Bengtsson, LB=Lars Broberg/Rk, HBz=Henry Benktzon, BoB=Bo Bergman, AB=Anders Bjärvall, BB=Bengt Blohm, ABy=Anders Bylin, LC=Leif Carlsson, LD=Lars Davner, BoE=Bo Eklund, LEE=Larseric Eldenäs, KEF=Karl-Erik Fahlén/Rk, RF=Robert Franzén, EF=Elis Fredriksson, KEFz=Karl-Erik Fridzén, SG=Svante Gustavsson, TH=Tony Haglund/Rk, SH=Sören Hedlund, IH=Ingmar Holmäsén, H-E fstn=Hartsö-Enskär fågelstation, LJ=Lennart Johansson, TJ=Thomas Johansson, LK=Leif Karlsson, FK=Fritz Klingspor, BL=Bengt Larsson/Rk, YL=Yngve Lindblom, IN=Ingemar Nord, POP=Per-Olof Palm, BP=Birger Pettersson, HP=Hans Pettersson, LS=Leif Sandgren, SES=Sven-Eric Swanqvist, HTh=Henry Thomander/Rk, RY=Roland Ylvén, UW=Ulf Widemo, RW=Rolf Wohlin, BAÖ=B A Österberg.

Rapportkommittén för Sörmland
Lars Broberg

Västmanland 1968

Smålom *Gavia stellata*. 15 ex i två flockar Ämningen 29.9 (EB, IG).

Gråhakedopping *Podiceps griseigena*. 1 ex Västanfors bryggör, Fagersta 8.10 (GC).

Svarthakedopping *Podiceps auritus*. Häckar i Toftasjön och Gålsjön (HEK, LES). 9 ex, varav 2 häckande par, Rudsjön N Svanå 16.5 (AN, LU). Ganska vanlig i Surahammarstrakten (SBF).

Smådopping *Podiceps ruficollis*. Hörd på den tidigare lokalen i Surahammarstrakten även under 1968. Häckning ej konstaterad (SBF).

Häger *Ardea cinerea*. Årsviss och tämligen vanlig vid Mälaren på sensommaren och hösten. Norrut sällsyntare men ses årligen någonstans, 1 ex vid Virsbo (IG).

Silkeshäger *Egretta garzetta*. 1 ex intill industriområdet, Surahammar 14-20.10. Fågeln uppehöll sig på en låglänt strandremsa vid Kolbäckån, vilket regelbundet avpatrullerades med framåtsträckt hals. Den höll ett betryggande säkerhetsavstånd till observatörerna och ingenting tydde på att det rörde sig om ett förrymt ex (SBF).

Rördrom *Botaurus stellaris*. Ca 14 ex rapporterade, samtliga i anslutning till Mälaren och Hjälmaren.

Ärta *Anas querquedula*. Möjligen förbisedd. Häckning rapporterad endast från Toftasjön (HEK, LES).

Svarta *Melanitta fusca*. 1 hane Århammarsudde, Hjälmaren 27.10 (AE).

- Salskrake *Mergus albellus*. 2 honor Fläcksjön 5.5 (AN, LU). 1 juv i september Semla, Fagersta (SL).
- Grågås *Anser anser*. 1 par Gussjön 23.5 (IG m fl).
- Sädgås *Anser fabalis*. Med all säkerhet regelbunden översträckare men få uppgifter föreligger än så länge. På höststräcket bl a 34 ex Virsbo 23.9 (IG).
- Sångsvan *Cygnus cygnus*. 122 ex på översvämmad åker mellan Gussjön och Fläcksjön 1.4 (AS). 64 ex på översvämmad åker SE Ramnäs k:a i april (IG).
- Kungörn *Aquila chrysaetos*. Ungfåglar sedda på hösten i Söderbärketrakten (HM), vid utfodringsplats till i början av februari Sömsta, Köping (AE), 16.12 Ormdalen, Skillberg (HS) samt vintertid vid Askövik, där mat utlägges (HA, HJ).
- Ormråk *Buteo buteo*. Ökning av beståndet i Arbogatrakten (HEK, LES).
- Duvhök *Accipiter gentilis*. Häckar troligen ej regelbundet i Vstm. Kommer kanske att etablera sig på nytt, då något fler vinter- och vårobservationer föreligger.
- Glada *Milvus milvus*. 1 ex Karlsdalssjön 8-9.6 (OE m fl).
- Brun kärrhök *Circus aeruginosus*. God förekomst kring Galten. Häckning trolig eller säker vid Toftasjön, Fredshammarsviken, Ståholm, Barkarövik, Kungsör, Broholmen (minst 2 par), Strömsholmslandet, Askövik (3 par).
- Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*. Troligen ej västmanländsk häckfågel. Dock föreligger 4 observationer i Surahammarstrakten i maj-juni (SBF).
- Tornfalk *Falco tinnunculus*. Trolig häckning på ett par lokaler men fortfarande sällsynt på sträcket.
- Järpe *Tetrastes bonasia*. Bo med ägg på Strömsholmsåsen, Virsbo samhälle ca 15 m från en av gångtrafikanter livligt frekventerad gammal körväg och mindre än 200 m från skola, kapell och villaområde. Häckningen lyckades (IG).
- Mindre strandpipare *Charadrius dubius*. 4 par N Västerås fick ut 4+4+4+3 ungar (EB, IG). Häckning av 1 par vid Fredshammarsviken (HEK, LES) och Kölstaån, Köping samt av minst 4 par Malmön (AE). Trolig häckning Östanmossa (WP).
- Dvärgbeckasin *Lymnocyrtus minimus*. I VF 22:131-144 anges mellansvenska vinterfynd endast från Uppland och Värmland. Två iakttagelser föreligger dock från Vstm. Nyårsdagen 1931 påträffades 1 ex i Västerås. Försök gjordes att mata fågeln med myrlarver och insekter. Fågeln dog dock efter ca en vecka. Det andra fyndet gjordes 9.1.67 vid en öppen bäck inom Västerås stad. Fågeln infångades med hjälp av en låda och flyttades till Västerås stads fågeldammar. Trots försök att mata beckasinen med myr-ägg och myrlarver dog den efter en vecka (HA).
- Småspov *Numenius phaeopus*. Fem iakttagelser under vårsträcket, varav en så sent som 7.6 vid Flytutjärn, och en under höststräcket. Troligen regelbunden översträckare.
- Myrsnäppa *Limicola falcinellus*. 2 ex S Amännningen, Virsbo 14.8 (BB, IG).
- Labb *Stercorarius parasiticus*. 1 ad Dammsjön, Gäsjö 1.8 (WP).
- Dvärgmåsar *Larus minutus*. Har troligen ej häckat vid Askövik sedan 1962. Har däremot spritt sig till ett par andra lokaler.
- Småtärna *Sterna albifrons*. 1 ex Köping 10.7 (AE).
- Svarttärna *Chlidonias niger*. 14-18 ex Askövik. Hör till lokalens karaktärsfåglar.
- Turkduva *Streptopelia decaocto*. Iakttagelser av 1-4 ex vid Virsbo, Arboga, Surahammar, Köping, Altuna, Fagersta och flera platser i Västerås. Häckade Fellingsbro 1964 (HEK, LES).
- Hökuggla *Surnia ulula*. 1 ex Surahammarleden, Västerås 26.2-12.3 (IG).
- Slaguggla *Strix uralensis*. 1 ex Alderbäcksrör S Tisjön 30.3 (AN, LU).
- Kungsfiskare *Alcedo atthis*. 1 ex senare delen av okt Västerås (BF).
- Härfågel *Upupa epops*. 1 ex Toftasjön 4-6.5 (HEK, LES).
- Gråspett *Picus canus*. 1 ex Semla, Fagersta 8.10.66 (TJ) och Årnebo NW Fagersta 30.12.68 (TJ).
- Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos*. 2 ex 16.3 och 1 ex 30.3 Alderbäcksrör (AN, LU).
- Tretåig hackspett *Picooides tridactylus*. 2 ex Sörgårbo, Västerfärnebo juli (HS). 1 ex Riddarhyttan 17.8 (AE). Dessutom tre höstiakttagelser.
- Korp *Corvus cora*. hammarstrakten. (SBF). På höster 2-5 ex. 30.11 7 kring Dammsjön utom en lång ra Råka *Corvus frug* översträckare. C angarna, Västerå Notkråka *Nucifraga* av troligen den terade från Väst trakten (flera), berg och Söderb Lavskrika *Perisoreus* 11.1.69 (BF). 3 (LES).
- Näktergal *Luscinia sibilatrix*. Mälaren.
- Blåhake *Luscinia sibilatrix* sträckare hösteti Gråshoppssångare sjungande hanar (HJ, AN) och 8 Flodsångare *Locustella naevia* k:a åtminstone (HJ, AN m fl).
- Vassångare *Locustella naevia* bladvass vid As emot midsomma (IG, BK, LU m fl)
- Mindre flugsnappare *Phoenicurus phoenicurus* Kholmen, Munkäng. Älvtången (BS m fl).
- Järnsparv *Prunella monticola* febr 67 vid m (LES).
- Forsärla *Motacilla alba* sar och kraftverl Varfågel *Lanius excubitorides* sommar (HEK, LES).
- Stenknäck *Coccothraustes coccyzina* iakttagen i Vä

Dalarna 1968

Smådopping *Podiceps cornutus* vid Brötjärnsjön Stjärtand *Anas acuta* Rishyttesjön, Sil Alfågel *Clangula clangula* h

Korp *Corvus corax*. Har ökat markant i Surahammarstrakten. 2 säkra häckningar kända (SBF). På hösten och förvintern regelbundet 2-5 ex, 30.11 7 ex, Virsbo (IG). Ofta sedd kring Dammsjön och Stensjön (WP). Dessutom en lång rad tillfälliga iakttagelser.

Råka *Corvus frugilegus*. Troligen regelbunden översträckare. Ca 60 ex rastade vid Långangarna, Västerås 21.3.57 (IG).

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*. Iakttagelser av troligen den smalnäbbade rasen rapporterades från Västanfors, Munktorp, Köpingstrakten (flera), Kolsvatrakten (flera), Norberg och Söderbärke från 25.8 till november.

Lavskrika *Perisoreus infaustus*. 2 ex Tidö 11.1.69 (BF). 3 ex Solmyren april (HEK, LES).

Näktergal *Luscinia luscinia*. Stabil stam runt Mälaren.

Blåhake *Luscinia svecica*. Regelbunden översträckare höstetid.

Gråshoppångare *Locustella naevia*. Minst 18 sjungande hanar varav 6 ex vid Asköviken (HJ, AN) och 8 ex Barkarövik (AE).

Flodsångare *Locustella fluviatilis*. 1 ex Barkarö k:a åtminstone 11-17.6. Inspelades på band (HJ, AN m fl).

Vassångare *Locustella luscinioides*. 1 ex i hög bladvass vid Asköviken från 12.5 till fram emot midsommar. Fågeln inspelades på band (IG, BK, LU m fl).

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*. 1 hane Ekholmen, Munktorp 3.6 (AE). 1 ex Enbärgsäng. Älvtälgen juni 1963, 1967 och 1968 (BS m fl).

Järnsparv *Prunella modularis*. 1 ex Arboga febr 67 vid matplats för fasaner (HEK, LES).

Forsärla *Motacilla cinerea*. 1 hane Semla slussar och kraftverk, Fagersta 4-28.5 (TJ, AS).

Varfågel *Lanius excubitor*. 1 ex Medåker midsommar (HEK, LES).

Stenknäck *Coccothraustes coccothraustes*. Ofta iakttagen i Västerås under vinterhalvåret.

Dalarna 1968

Smådopping *Podiceps ruficollis*. 1 ex skjutet vid Brötjärnsjön, Mockfjärd, 25.8 (NP).

Stjärtand *Anas acuta*. Häckning 1968 vid Övre Risshyttesjön, Silvberg (KA, MN).

Alfågel *Clangula hyemalis*. 1 ♀-färgat ex i Orr-

Ses årligen vintertid i Arboga. 1 ex Bergshamra, Västerås 9-24.5 (HS). Häckade säkerligen i Bråfors, Fagersta, där en familj med ungar sågs och fotograferades i juli (SL).

Steglits *Carduelis carduelis*. Finns förmodligen regelbundet men förefaller ha minskat oroväckande.

Hämpling *Carduelis cannabina*. 2 hanar Arboga soptipp slutet av dec (HEK, LES).

Bergfink *Fringilla montifringilla*. Iakttagen under häckningstid vid Nedre Kvarnsjön och V. Skärsjön (IG).

Gulspurv *Emberiza citrinella*. Allmän ökning i landskapet.

Kornspurv *Emberiza calandra*. 1 ex tillsammans med rastande trastar på en åker vid Sundbo, Fagersta 4.5.67. I flykten hördes ett knäppande "tick" med jämna mellanrum och även den karaktäristiska sången hördes vid flera tillfällen (KS, TJ).

Ortolansparv *Emberiza hortulana*. Flera rapporter om sjungande hanar inkl. en säker häckning vid Åvestbo S Fagersta. Håller tydligen på att öka.

Lappsparv *Calcarius lapponicus*. Minst 3 ex på en ö i Amänningen 22.9 (EB, IG).

Snöspurv *Plectrophenax nivalis*. Ganska regelbunden på våren men höstobservationerna fåtaliga. Har troligen ej övervintrat under senare år.

HA=Hans Avelin, EB=Einar Bergh, BB=Bengt Brusling, GC=Göran Cederwall, AE=Arne Ek-löv, OE=Ove Eriksson, BF=Bengt Flodén, IG=Ingvar Granqvist, TJ=Torbjörn Jansson, HJ=Holger Johansson, HEK=Hans-Erik Karlsson, BK=Bo Kumlin, SL=Sture Lindstrand, HM=Henry Mattsson, AN=Arne Nilsson, WP=Walfrid Pettersson, HS=Hans Schiöde, AS=Arne Sjögren, KS=Kurt Sparr, LES=Lars-Erik Spritt, BS=Björn Steffner, SBF=Surahammars Biologiska Förening/Harald Wedérus, LU=Lennart Urby.

Rapportkommittén för Västmanland
Hans Avelin

leksdammen, Grängesberg, 22-24.5 (JOH, LÄP).

Sjöörra *Melanitta nigra*. Sträckande ex hördes nätterna 2.5 och 7.5 (HAN, JOH), 3 par vid tjärnar på Drevfjället, Särna, 19-23.6 (IH,